

# Epilij Topographia divi Hieronymi sacelli Gilberta Grinea : (izdanje, prijevod i komentar)

---

Rezar, Vlado

Source / Izvornik: *Colloquia Maruliana ...*, 2020, 29, 19 - 45

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:811055>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom](#).

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-25**



Sveučilište u Zagrebu  
Filozofski fakultet  
University of Zagreb  
Faculty of Humanities  
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb  
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)





**Opis malog svetišta sv. Jeronima koji je sastavio Gilberto Grineo  
i posvetio preslavnom mužu, mletačkom patriciju,  
predobrom i premudrom knezu trogirskom  
Antoniju da Canalu**

Potomče ljubljani roda Canal, Antonio kneže,  
Mletačke zemlje Ti uresu trajni, na zapovijed Tvoju  
Pjevati krećem o proroka hramu u svetome gaju:  
Premda Salona ga malena dade, moćniji nije  
Onaj što Jupiteru Rim na Tarpejskoj posveti stijeni, 5  
Ili onaj delfski, Apolon što njime se diči,  
Kamo po navadi Grk, med litice dah što ti krađu,  
Delskome bogu hrli po savjet i igre tu gleda,  
Cirkom dok konji dahćući kola do pobjede nose.  
Pritom neću uljepšat ga kao što kistom bi Apel, 10  
Niti kano bi, Lizipe, ti, koji dljetom si divno  
Vojvode pelskog oživio lik: ja raskoši neću,  
Špilju opjevat imam, a ne da tu liticu resim  
Mramorom parskim: to vrlet je obrasla lišajem bujnim,  
Za sva vremena što takva na zemlji ima da bude. 15  
Stijeni strmoglavo vrhom što neba plavetnilu stremi  
Besmrtnost dat će stihovi moji i priproste riječi:  
Ti nam pak budi sklon i hram što Tebi posvetih  
Čvrsto ljubi i jednako štuj, te veselo gledaj

---

**1** Antonio da Canal bio je trogirski knez 1496-1498.

**5** U Jupiterovu hramu na Kapitoliju, na kojem je i glasovita Tarpejska stijena, čuvale su se sibilinske proročke knjige.

**9** U Delfima su u 6. st. pr. Kr. ustanovljene panhelenske Pitijske igre.

**11-12** Najpoznatiji Lizipov kip onaj je Aleksandra Velikog, rođenog u Peli.

**15** Eremitaža sv. Jeronima na Marjanu smještena je iznad tla, u pukotini u okomitoj stijeni: nju pjesnička vizija prikazuje kao Jeronimovo proročište.

	Hieronymo his uideas antris dare thura minores!	20
	Soluerat Eois subtristis Phorcus ab undis, Persidae ueneratus honos, quoi coerulea parent Turba deo, uitrei plaudunt quoi soeua profundi Glaucæ cohors, comitata Thoe, quem Nesia, Spio, Circumfusa ruit, certatim ambire natatu	25
	Congauisa dei uitam lucemque perosi Imperio factura satis: sic squalida serpens Voluitur et sese sua per uestigia torquet. Iussa Iouis peragit Maia satus aliger Archas, Hymbrifera obsequiis potitur Thaumantide Iuno,	30
	Exequiturque dei Triton mandata profundi Quippe celer: parent hinc et Tritonia turba, Muneribusque instant męsto, quod Doridos undis, Qua tener atropico sol mundo surgit ab ortu, Paulatim tepidos maior uenturus ad austros,	35
	Qua dites Arabum pulsat maris unda Saboeos. Languida non potuit quoi pectora soluere curis Vlla quies animi, talis nec gratia rebus Visa prius pelago, uenienti dulcis amaro,	
68v	Gratia prima deo, qualis quom structa superbo Classis – honos, Neptune, tuus – forte obuia cultu Exit ab Isseis longo saxa inuia dorso, Saxa petens prætentæ mari †innatusque† uidere Intima Hieronymi sacrę penetralia legis, Qua Hiader extensis præterfluit arua Salonis.	40
	Hic deus æquatis pictas occurrere uelis	45

---

26 congauisa : *mutatum e tranquillo*

34 atropico : *ita, forsā pro a tropico*

42 dorso : *media vocis pars ob chartæ defectum non legitur*

43 innatusque : *incertum an iuuatusque scriptum, scilicet per errorem, sed procul dubio pro innatansque*

Tamjan da mirisni oltar Jeronimov prima sveudilj.	20
S perzijskih strana tužan se ovamo otputi Forko, Istoka ponos i slava: morsko ga ponizno sluša Mnoštvo i prati i plješće bogu po pučini sinjoj, Četa divlja što čini je Toja, Nesia, Spio,	
Jato Nerejki plivanja uz njega nadasve željno.	25
Boga što zamrzi život i svjetlo zapovijed svaku Radosno vrše: za njim se kreću ko ljuskava zmija, Tijelo dok trag svoj vijugav valjanjem vjerno joj prati. Krilati, Maja kog rodi, bog Gromovnika služi, Kišnu Junona Iridu uza se sluškinju ima:	30
Triton pak brzi naloge obavlja morskog vladara. Zbog tog po naredbi krene i mnoštvo što Tritona prati, Nerejke morem što jezde ususret jurnuše Forku, Odakle zrakama blagim sunce nād svijet se diže, Pomalo zatim da stiglo bi jače nad krajeve tople,	35
More gdje tuče sabejske obale Arapa moćnih. Shrvano srce brige zarobiše nemoćnom Forku. Utjehe ne bješe nigdje, nit' prostruji dušom milina Prije neg' – na moru viđeno nikad - pregorki jad mu Otjera pojavom divnom brodova raspored pred njim,	40
Na čast, Neptune, Tvoju što plove, poklonstva željni Isejsku luku zamijenivši obalom litice duge More što gleda s visoka, a sve da plovidbom stignu Svetome hramu na prag, gdje štuje se otac Jeronim. Ondje gdje Jadro pozdravlja polja duge Salone	45
Šarenih boja jedro do jedra tad opazi Forko –	

**21** *Phorcus (Phorcys)* sin je Neptunov, a otac Meduzin: budući da nju antička tradicija smješta u libijski kraj, pjesnik i Forka predstavlja kao božanstvo s istočnih i južnih strana, želeći naznačiti da je trogirsko brodovlje zaplovilo u smjeru jugoistoka, prema Marjanu.

**24** Toja (*Brza*), Nesia (*Otočka*), Spio (*Špiljska*) tri su od pedeset poznatih Nereida, morskih nimfi.

**29-31** Merkur, Majin sin, krilati je glasnik Jupiterov, Irida je glasnica Junonina, a Triton glasnik Neptunov.

**33** Majka Nerejki je Okeanova kći i supruga Nerejeva Dorida

**36** Antičko kraljevstvo Saba bilo je smješteno u Južnoj Arabiji.

**37** Ne navodi se razlog Forkove tuge, no to bi možda mogla biti smrt Meduzina, kojoj je Perzej odрубio glavu.

**42** Trogir, odnosno koloniju *Tragurion*, osnovali su stanovnici grčke kolonije *Isse* na Visu. Obala koja se spominje jest obala poluotoka Marjan.

**45** Grineov izraz *extensae Salonae* aludira na Lukanov izraz (*Phars.* 4, 404) *longae Salonae*.

	Mox ubi delitias et rareꝑ gaudia mentis Sensit, et annexas liquidum sulcare phaselos, Miratus tam grande decus uultumque comasque Extulit, et classis spetie suspensus ab imo –	50
	Non aliter quotiens prolabitur equora cursu Extremamque petit, Phoebea cubilia, Tethyn Frenatis Neptunus equis – quoi grandia mentem Tangunt, sic pulsus saliunt praecordia curis; Agnouitque ducem, sequitur quem classis euntem,	55
	Religione pium, meruit qui fortibus actis Isseo dare iura foro, populumque uolentem Mitia sponte iugo pendentia colla subire, Docta pio in Venetos et magneꝑ laudis amore, Et regere, et rursus luctantia tundere ferro.	60
<b>69r</b>	Namque suumque seꝑe sinum fora turbida questu Deposcut legesque urbesque ubicumque togatae, Queꝑ sua longinquis implorant iura querelis.	
	His igitur mediis Antonius agmen agebat Pupibus ore nitens, quem plurima signa superbum Stant procerum titulos circum testantia longos, Aeternos genti fastosque datura per annos Isseae, nostris quae dudum cognita chartis Musarum pia tecta, lares et Apollinis aras Vincit, et Aonios superat modulamine cantus.	65
	Quem sic alloquitur paucis Toosia proles: »Magnanime heroum, quos inclyta terra triumphis Martia diues alit, pacisque insignis honore Quos fouet, Ausoniis leges seruatque daturos, Ibitis«, ostendens nutu deus, »ardua cursu Proxima saxa, ubi diuino Stridonius heros Ore tonat dubiosque animos in uota resoluit. Vnde tibi liceat spectare in Hiapygos agris Victores Venetos, et tristia noscere gentis	70 75

---

**51** Non...**53** equis : *cf. Sil. Poen.* III, 410-412

**61** Namque...**63** querelis : *cf. Stat. Silv.* I, 4, 10-12:

**65** Pupibus : *ita*

Radost svoju, veselje što rijetko dušu mu krijepi –  
 Brodove morsku što brazdu odvažno pučinom oru:  
 Začuden takvom ljepotom iz mora proviri glavom,  
 Posve zatečen slikom što brodovlje oku mu pruži. 50  
 Kao kad morskim prostranstvom ù trk daju se konji  
 Na kraj dok drugi, sunce gdje zalazi, kolima nose  
 Neptuna, svojeg vladara: slika ta velebna u čas  
 Briga ga golemih riješi, pa Forku tad zaigra srce.  
 Vođu prepozna na putu što prati ga brodovlje vjerno, 55  
 Pobožna muža koj' zasluži djelima junačkim svojim  
 Pravdu Trogiru da dijeli i vlada nãd pukom koji  
 Voljan je poviti glavu pod jaram mletačke vlasti,  
 Znajući dobro da ljubav pobožna korist mu nosi:  
 Kojim pak Mleci su mrski, na njih se zalijeće mačem. 60  
 Knezu se naime utječu često gradovi mnogi,  
 Mir što ih prati i oni što metež ih obuze borbi,  
 Sud da im njegov prijepore riješi, mole ga smjerno.  
 Lađama dakle ovim na čelu Antonio stoji,  
 Izgledom vlastitim sjajan, još znakovljem uljepšan brojnim, 65  
 Kneževe isejskog grada što bilježi popisom dugim,  
 Nizu što kraja mu nema nit' godinã mijena mu prijeti:  
 Trogir pak, od vijeka starog već poznat u knjigama našim,  
 Domu što svet je Febu prvenstvo pjesničko uze,  
 Stihom dok diže se svojim nad Helikon, svetište Muza. 70  
 Knezu pak riječju se kratko obrati sinak Toosin:  
 »Junače zemlje što slavna u ratu i miru je svuda,  
 Zemlje heroje što goji i brižna ko mati ih sprema,  
 Jednog da dana steknete vlast nad italiskim svijetom,  
 Krenite«, glavom mu kimne, »put stijena što prohodne nisu, 75  
 Stridonski junak gdje glasom božanskim grmeći zbori,  
 Zdvojne što odgovor traže na zavjet i žrtvu tad tjera.  
 Ondje nek' ti je čuti da oružjem apulsku zemlju  
 Mlečanin uze, tužnom dok sudbom vojvoda strada

---

66 *Tituli procerum* izraz je koji sugerira popis mletačkih knezova u Trogiru, ili popis plemićkih gradskih obitelji.

69 Aluzija na Helikon, planinu u Beotiji na kojoj su prema antičkoj mitološkoj tradiciji prebivale Muze i njihov vođa Apolon.

68-70 Grineo hvali pjesnike svojeg grada domaćina.

71 Toosin sin je Forko.

	Fata ducum, Ausonios bello euersura penatis	80
	Quae ingruerat ferro, solum leuitate per orbem	
	Insignis patria, uictrix quae nescia regni	
	Nouit habere modum, uobisque inuisa Latinis	
<b>69v</b>	Occidit attonitas quassans terroribus urbes.«	
	Dixit, et innixus uolucris spumantia curru	85
	Frena dedit, manibusque feris laxauit habenas	
	Coeruleis perfusus aquis, sequiturque uolentem	
	Nereidum chorus, et sueto certamine nandi	
	Candida littoreis conuertunt brachia terris.	
	Hic praeceps minus audet hyems, lenique fragore	90
	Stagna modesta silent, ubi pulsant aequora cautes	
	Mollius et pluuii spirant clementius Euri,	
	Certa quies Glauco, sedes gratissima Phorco,	
	Cymothoe uiridisque ubi vult deus ipse lauari.	
	Inde per obliquos erepuit semita calles,	95
	Artis opus, cliuoque premit saxa inuia tractu.	
	Quam simul arreptam diuino letus honore,	
	Quem sequimur tardis uadentes passibus, heros	
	Scandit iter coeptum, qua coelsas tendit ad arces,	
	Pronus, ubi abruptis monstratur spelea saxis	100
	Nobilis, et fama multos celebrata per annos,	
	Hieronymo monumenta seni, quoi candidus hospes	
	Numinis ore pio et medico ueneratur amomo,	
	Quoi uirides siluas, quoi saxa imitantia vultus	
	Aeraque, quoi claro uiuentis lumine coeras	105
<b>70r</b>	Figit, et exesis suspendit postibus arma.	
	Ventum erat ad templum, quod paruo in limine primum	
	Occurrit, media excisum testudine montis,	
	Quom subito horrenti, sacri custodia templi,	
	Ore deo similis, purus sub ueste sacerdos,	110
	Quae nudos protenta pedes subtexerat imos	

**85** Dixit...**94** lauari : cf. *Stat. Silv.* II, 2, 14-29

**104** Quoi...**106** arma : cf. *Stat. Silv.* III, 1, 94-96; *Sil. Poen.* 6, 446

**109** subito : ob chartae defectum ultima vocis pars non legitur



Italske koji je stig'o penate razoriti ratom:	80
Rod je to oružju sklon, no oduvijek, svima je znano, Razbor mu odlika nije kad pobjedom bitke okonča, Mjere u vlasti on nema, italском narodu mrzak, Propast dok gradove čeka Francuz što učini svojim.«	
Reče i znak, ustobočen, hitrim kolima dade,	85
Uzde što pjene se popusti Forko rukama snažnim. More ga poprska sinje, a za njim na mig tad krene Nerejki kor, po navadi takmeć se plivanjem brzim Rukama bijelim tko li će kopno dotaknuti prvi.	
Tud se nevera manje razmaše, skoro bez zvuka	90
More na jezero mirno tu sliči i nježnije tuće Obalni kamen, jer jugo ti ovdje izgubi snagu: Glauko i Forko sigurnost i ugodu rado tu traže: Gdje baš kupa se vođ njen, sviđa se i Cimotojji.	
Zavojit otud penje se put jedinstvene gradnje,	95
Bespuća litice strme dok svladava usponom teškim. Kud se naš heroj uputi sretan što častit će boga, Tuda krenusmo i mi korakom teškim, za vođom. On pak stupa stazom što vodi do visoke tvrđe:	
Vis taj strmoglav špilju u kamenu otkriva oku,	100
Stoljeća mnoga što slavi i hvali je predaja drevna. Starini Jeri to hram je, gdje prečist domaćin ga časti, Mirisni balzam na oltar ko žrtvu mu pobožno nosi, Zid dok krasi lica od kamena, mjedi i drva, Svijeće ko žive sjajnom prostoriju svjetlošću pune,	105
S rđavih vrata pak gleda te mač o klinu što visi. Dođosmo tako do hrama što vidiš ga tek kad mu na prag Staneš, jer on je izduben u utrobi goleme stijene, Kadli pred oči nam stupi tog hrama svetoga čuvar, Svećenik bogu baš nalik, što haljina čista ga krasi	
Bosih do nogu sasvim što seže i naborom svojim	110

**78-80** Riječ je o borbama u kojima je tzv. Mletačka liga, protufrancuski savez talijanskih gradova država sklopljen u Veneciji, protjerala francuske snage s Apeninskog poluotoka 1495. Tijekom sukoba mletačka je flota od Francuza preuzela apulske gradove, uključujući Grineov Monopoli, iz kojeg je otišao u Trogir.

**90-92** Ovo je opis uvale Kašjuni, iznad koje se u brdu nalazi crkvice i eremitaža sv. Jeronima.

**93-94** Glauko je bio ribar pretvoren u morsko božanstvo s proročkim darom. Cimotoja je jedna od Nereida.

**106** Opis ne spominje kapelicu sv. Jeronima koja je oko 1480. bila i obnovljena, nego isključivo eremitažu koja se nalazi desetak metara iznad nje, u okomitoj stijeni.

	Puluereumque suum sinuosa uolumine corpus, Et matie uenerandus atra, quoi plurima mento Canities impexa riget, tristisque senectus Affuit, et secum diuina silentia rodens	115
	Atque exporrectis dispensans uerba lapillis Ter nos rore leui purgat, ter rore piati Hieronymi petimus sedem, quae maxima templo Grande sonat, dubiis quae aperit secreta futuris. Hic dux sollicitus, »Quando«, inquit, »magne sacerdos, Magna sequor, quae, nosce, dedit mihi numen ab undis Meque eadem hausurum hoc antro Neptunia proles Commonuit, uastis quod pendet rupibus ingens, Ore uomens liquidum media inter sydera fumum, Chysea, fatidici subeamus numinis aras,	120 125
70v	Tecta, simul celebres, uenerandi exordia templi, Angustasque fores: subeuntem protinus audax Te sequar, aereo donec me in uertice sistas!« Dixerat, et pariter gressi per deuia saxi Corripiunt iter occultum, coelasque fatigant Portas, et torta coclii uertigine montem Ascensu superant, ubi saxa rigentia musco Interiora uirent, lateri qui plurimus haeret Montis, et obducit conuexa minantia casum Culmina, quae longo pendent sub sydera ductu.	130 135
	Vnde fragor sonitusque ruunt, uaga murmura fingit Soepe loci custos: hinc centum oracula poscas, Hinc totidem responsa feras, ex numinis ore,	

---

**113** atra : *oblitteratum in textu, aeuo in superscripto, sed alia manu scriptum*

**113** Et matie...**114** riget : *cf. Verg. Aen. VI, 298-300*

**115** secum...rodens : *cf. Pers. 3, 81*

**116** lapillis : *ita, forsitan pro labellis; cf. Pers. 3, 82*

**125** Chysea : *ita, uidelicet pro Chrysea*

**131** uertigine : *ob chartae defectum ultima vocis pars non legitur*

Prekriva prašnjavo tijelo: zastrašujuć prizor to baš je,  
 Ali i divljenja vrijedan, asketa dok pred sobom gledaš,  
 Brada mu sijeda je posve i godine tište ga mnoge,  
 Takav se šutnje, što Bogu je draga, već nauži dosta. 115  
 Zbog toga riječi pažljivo troši, prozbori jedva,  
 Tripud nas vodom poškropi svetom, pa krenusmo čisti  
 Sjedište gdje je, Jeronim gdje sobu najveću ima,  
 Odakle glasno odgovor stiže budućnost što nosi.  
 Ovdje će vojvoda: »Velike stvari, veliki mužu, 120  
 Saznati želim, božanstvo što morsko meni obeća  
 Doznati ovdje. Reče mi Forko da u špilju ovu  
 Velebnu, usječenu duboko u stijenu još veću,  
 Odakle dim se bijeli iz utrobe u nebo diže,  
 Uđemo kao pod proročki krov, gdje sudba se spozna, 125  
 Najprije prošavši uska kroz vrata što svetište štite,  
 Slavu što i njima daje: hrabro ću za tobom gore,  
 Vodstvo uz tvoje do vrha pod nebeskom kapom da stignem.«  
 Reče pa zajedno stijeni tad priđu kud dalje se ne da:  
 Skritim no putem do vrata izdubelih napokon stignu, 130  
 Uđu i stubama što se ko puževa kućica dižu  
 Uspnu se gore, gdje stijenu je iznutra prekrpio lišaj,  
 Zelenom bojom što posvud oboji liticu grubu,  
 Pokrivši tako izduben kamen što rušenjem prijeti,  
 Plavom dok nebu vrhom se svojim skriva pod skute. 135  
 Odatle dopiru lomljave zvuci, a čuvar tog mjesta  
 Nejasno mrmlja: tu ti je boga pitati stoput,  
 Stotinu puta na upit božanski odgovor čuti

**109-115** Grineov opis marjanskog pustinjaka i njegove špilje napadno podsjeća na Vergilijevu viziju Sibiline špilje u Kumi, odnosno opis splavara Harona u podzemnom svijetu (*Eneida*, knjiga VI), i jasno je da tek rubno odražava zatečenu stvarnost. Ipak, nema razloga ne povjerovati da je trogirsko poslanstvo pred eremitažom uistinu dočekao pustinjač koji je ondje tada boravio. U svojem tekstu tiskanom na kraju Marulićeva *Evangelistara* iz 1516. Franciscus Julianus Venetus spominje da je Marulić u potrazi za duševnim mirom znao boraviti u osami malene ćelije, okružen jedino šumom i životinjama. Nije pretjerano pretpostaviti da je njegova ćelija bila upravo ova na Marjanu, a nije nezamislivo čak niti to da ovaj vergilijevski stiliziran opis ovjekovječuje scenu stvarna susreta Grinea i njegova znanca i pjesničkog adresata, Marka Marulića, pred marjanskom eremitažom.

**127** Pjesnik kaže da su i ova svojevrsna dvorišna vrata bila štovana jer su neprijatelju branila pristup svetištu.

**130** Ovo su vrata na samom ulazu u eremitažu.

**136** Čuvar je pustinjač koji stanuje u eremitaži.

	Quod diuę nomen legis memorabile seruat.	
	Vt sensit mugire solum dux, cernuus aras	140
	Amplexus ueneratur, ouans et proelia discit,	
	Bellaque felicità Venetis quae Marte salutem	
	Ausonio peperere duci populisque Latinis,	
	Immortale decus, sub Vulture montis in aruis,	
	Auspitio, Augustine, tuo, dux inclyte, gesta.	145
	Quin etiam audacem uenturum in proelia Martem,	
	Isseasque acies, actosque in funera Turchas	
	Edidicit, dubius dum pectora casta sacratos	
	Numinis ante pedes fusus responsa precatur.	
<b>71r</b>	Quod pater aërio tali sic ordine ab antro	150
	Pandit, et ex imis reserat penetralibus: »Hospes,	
	Tempus erit, sine te propriis extendere coelo	
	Factis, quo saeuo latos cum turbine campos	
	Turcharum furor intrabit, duroque colonos	
	Seruitio premet, et captos traducet ab agris.	155
	Quos, ubi ad Isseos uolitabit fama penates,	
	Fama, malum, Thraces Turchas uasto impete in oras	
	Irupisse tuas tunc, prætor, Marte feroces,	
	Auxilium accelerans miserisque occurre rebus,	
	Contundes celeri, spoliisque insignis obibus	160
	Martis opus, ueteris geminae uirtutis honore	
	Exuperans Venetos, celebris quos fama leuatos	
	Curribus excoelsis terras prouexit in omnis.«	
	Sic ait, et clara pulsus sub luce tenebris	
	Constitit Antonius, tanto qui murmure lætus,	165
	Multa animo uersans et rebus fata futuris	
	Conscia suspendens, »O si nunc debita coelo	
	Illa forent mihi tempora, quantis gloria rebus	

---

**136** Vnde...**141** ueneratur : cf. *Stat. Silv.* I, 1, 65-69; *Verg. Aen.* VI, 42-43, 124

**157** impete : *ita*

**159** occurre : *ita, scilicet pro* occurrens

**160** celeri : *ita*

Usta na proročka onog što pismo ga proslavi sveto.  
     Rika kad iz tla se začu, vojvoda ničice pade, 140  
 Zagrlj rukama oltar, o bitkama ushićen sluša,  
 Pobjedi sretnoj što Mars je u ruke Mlecima preda,  
 Auzonskom vojvodi, narod što cijeli italski spasi,  
 Besmrtnoj slavi, na bojnem što polju pod Vulturom nasta,  
 Sve to pod pokroviteljstvom, duždu Augustine, tvojim. 145  
 Sazna i boj da se sprema što hrabro će uskoro biti,  
 Trogirske čete da Turke u grobove poslat će mnoge:  
 Spozna to srca dok čista nad sudbinom strepi i rad bi  
 Sveto božanstvo da odgovor dâ mu dok ničice leži.  
 Tako mu otac iz špilje nebeske ovim baš redom 150  
 Objavi sudbu što duboko skrivenu stijena je krila:  
 »Stranče, dolazi čas junaštvom da nebu se vineš,  
 Turčin kad bijesno u vihoru ratnom se ovamo sruči,  
 Harati krene kad široka polja i jaram pod teški  
 Baci seljaka, u ropstvo ga s njegove otjera njive. 155  
 Strašan kad isejske zidine skoro potrese glas da  
 Tračanin Turčin u navalu silnu na posjede kreće,  
 Posjede tvoje da napada, kneže, dušmanin silni,  
 Pomoć tada čim prije pruži, pogibelj ti suzbij:  
 Svladat ih ubrzo ti ćeš, s plijenom tu okrunit bitku, 160  
 Znatu u ratu i miru toliko da nadvisiš svoje  
 Mlečane, ugledom silni poletjeli odavna što su  
 Svijetu po cijelom, nošeni krilatim kolima slave.«  
     Reče on tako, a riječi te rasprše maglu neznanja:  
 Sretan Antonio s onim što kaza mu nejasan žamor 165  
 Promišlja, proroštvo njemu što na srce stavi sad važe.  
 Sudba mu znana pa reče: »Da barem sad je to vrijeme  
 Doći što zacijelo mora, kakvim će djelima mojim

**139** Sv. Jeronim autor je latinskog prijevoda Starog i Novog zavjeta, tzv. Vulgate.

**141-145** Ponovni spomen ratnih događanja na jugu Italije sredinom 1495: auzonski (talijanski) vojvoda mogao bi biti vojni zapovjednik Mletačke lige, mantovanski condottiere Francesco II. Gonzaga, a Augustin kojemu se pjesnik obraća mletački je dužd Agostino Barbarigo (1486-1501). Bojno polje koje sugerira izvornik jest italski jug, jer spominje se lokalitet u regiji Basilicata (Monte Vulture).

**146-160** Ovo je opis arhivski potvrđene turske provale u trogirsko polje u studenom ili prosincu 1496, u kojoj su Turci ubili i zarobili nekoliko desetaka lokalnih stanovnika: uslijedila je akcija mletačke vojne posade, pod zapovjedništvom kneza Antonija da Canala, koja je krenula za njima, otela im plijen i povrh toga zarobila nekoliko desetaka Turaka.

Extendet Venetum nomen sparsura per orbem!«  
Haec dicens uacuo solus properabat ab antro, 170  
Docta per Adriacos repetens sua moenia tractus,  
**71v** Soluerat unde ratis, sacras qua inuiserat arces.

*(Edidit Vlado Rezar)*

Mletačko ime raznijeti slava po čitavu svijetu!«  
Riječi uz ove požuri natrag praznu kroz špilju, 170  
Valima opet se preda u učeni Trogir da stigne,  
Otkud isploviše lađe na poklon da svetištu dođu.

*(Preveo i bilješkama popratio Vlado Rezar)*

---

**167-169** Pjesma je dakako sastavljena nakon što se »proroštvo« i ostvarilo, odnosno nakon uspješnoga kneževa vojnog okršaja s Turcima u prosincu 1496.